

Länsstyrelsen
Västra Götaland
Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (7)

Datum
2023-11-30

Diarienummer
34780-2023

Anläggningsnummer
1427-1106

Orkla Foods Sverige AB
josefine.lander@orklafoods.se

Ansökan om dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250)

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251):
15:131-i

Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationen ger dispens från begränsningsvärden för utsläpp av totalt organiskt kol (TOC), totalt suspenderat material (TSS), totalkväve (TN) och totalfosfor (TP) till vatten som följer av BAT 12 (tabell 1) i Kommissionens genomförandebeslut av den 12 november 2019 om fastställande av BAT-slutsatser för livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (2014/738/EU).

Dispensen ges med stöd av 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250).

Som villkor för dispensen gäller att föroreningshalten i utgående vatten inte får överstiga följande veckomedelvärden:

TOC	1000 mg/l
TSS	500 mg/l
TN	100 mg/l
TP	55 mg/l

Dispensen avser endast kryddningen och gäller till och med den 31 mars 2025.

Dispensen gäller även om beslutet inte har fått laga kraft (verkställighetsförordnande).

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Bohusläningen och Göteborgs-Posten.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Sotenäs kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Orkla Foods Sverige AB (sökanden) ansöker om dispens för de begränsningsvärden avseende utsläpp till vatten som följer av BAT 12 i BAT-slutsatser för livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin.

Hur ansökan har handlagts hos Miljöprövningsdelegationen

Ansökan om villkorsändring kom in till Miljöprövningsdelegationen den 13 september 2023. Ansökan har kungjorts på Länsstyrelsens anslagstavla och webbplats samt remitterats till Länsstyrelsen som har yttrat sig i ärendet. Inga övriga yttranden har inkommit.

Sökanden har fått tillfälle att bemöta Länsstyrelsens yttrande.

Yrkande

Sökanden ansöker om dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250) (IUF) från skyldigheten att följa begränsningsvärdena i BAT 12 i BAT-slutsatser för livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin. Sökanden yrkar att följande begränsningsvärden ska gälla som dygnsmedelvärden fram till 31 mars 2025:

TOC	1000 mg/l
TSS	1200 mg/l
TN	100 mg/l
TP	55 mg/l

Sökandens argument för dispens

Kryddning av färsk skarpsill sker ca 10 dagar om året i en hyrd lokal, belägen på Guleskärs industriområde, där spillvattnet leds ut efter rengaller, trekammarbrunn och partikelrenare i havet och därmed räknas som utsläpp direkt till recipient (koordinat: 6474762, 280156). Denna lokal kallas Kryddningen och verksamheten där består av mottagning av skarpsill som sköljs, sorteras och blandas med kryddor.

På grund av Kryddningens geografiska läge och anläggningens tekniska egenskaper skulle en reningsanläggning enbart för vattenkapacitet på ca 1200 m³ fördelat på ca 10 dagar om året inte vara ekonomiskt försvarbart. Istället har sökanden inlett ett projekt att ansluta Kryddningen samt två andra lokaler (RVC och Tunntvätten) till ett externt och för industrin specialiserat reningsverk, Rena hav Sverige AB, som redan idag tar emot 95 % av Orklas spillvatten.

Denna permanenta lösning bygger på att anslutningar i form av avloppsledning, behöver gå både i mark och förläggas i vatten. Tillståndsprocessen för den tilltänkta permanenta lösningen, kommer att ta längre tid och är även beroende av en god samverkan med Marenor AB eftersom sjöledningen blir delvis gemensam med dem. Arbete med att förlägga sjöledning får endast utföras mellan 1 oktober – 31 mars enl. beslut om vattenverksamhet från Länsstyrelsen (diariernr. 535-30546-2018).

Tre alternativa och tillfälliga lösningar har utretts för säsongerna 2023/2024 och 2024/2025:

1. Samla upp och transportera spillvatten med tankbil för transport till Rena Havs reningsanläggning. Denna lösning är utmanande utifrån ett planeringsperspektiv då stora mängder vatten ska transporteras med relativ kort framförhållning och initieras helt beroende av om/när fiskebåtarna får fångst att landa. Risker för produktionsstörningar är också en aspekt som i värsta fall kan medföra att färsk fisk behöver kasseras. Antalet hämtningar med tankbil beräknas till 35 per säsong, vilket innebär 70 extra fordonsrörelser under säsongen oktober-februari. Den enda vägen från Guleskär till Hagabergs industriområde går igenom Kungshamns hamnområde och centrum, vilket också innebär en viss ytterligare belastning av tunga transporter inom tätorten. Kostnaden för denna lösning med bufferttank, pump, inställelse och beredskap för tankbil uppgår till en kostnad på 250 000 kr för ca 10 produktionsdagar (som motsvarar en kostnad om 350 000 kr för 20 produktionsdagar enligt MPD:s beräkning). För den korta tidsperioden, i väntan på en permanent och hållbar lösning, tillsammans med stor kostnad, risk för produktionsstörningar och tunga dieseltransporter är detta inte ett rimligt alternativ i förhållande till miljönyttan.
2. Att via en termoledning, ca 500 meter ovan mark, pumpa spillvatten till en anslutningspunkt hos Marenors industrianläggning för vidare transport till Renahavs reningsanläggning beräknas kosta 700 000 kr och kan komma att påverka trafik och andra industrigrannars verksamhet. Lösningen är en omfattande och oproportionerligt kostsam och riskfylld lösning i förhållande till miljönyttan för den korta perioden. Den planerade permanenta lösningen bygger på samma princip, men inte ledningsdragnings ovan mark.
3. En påkoppling till det allmänna reningsverket, Västvatten beläget på Omholmen, hade varit ett alternativ då möjlig påkopplingspunkt ligger mycket nära Kryddningslokalen. Detta alternativ har inte accepterats av Västvatten då verket har stora kapacitetsproblem och har inte tillåtelse av

Länsstyrelsen att koppla på fler fastigheter. Denna möjlighet är därför inte genomförbar.

Sökanden önskar därav dispens för de två kommande säsongerna och istället lägga resurserna på den hållbart långsiktiga lösningen och därmed kunna rena spillvattnet till 95-99 % vilket innebär att begränsningsvärdena för BAT12, tabell 1 uppfylls.

Förslag på redovisning av dygnsmedelvärde är såsom nuvarande kontrollprogram, dvs att provtagning sker en gång per vecka under de veckor som det sker produktion. Dessa dygnsmedelvärden kommer att redovisas såsom Länsstyrelsen redan kräver från och med 2023. Provtagningschema (specifika datum) kan inte i förväg fastställas då det inte går att planera för om/när båtarna får fångst.

Sökanden värnar om det småskaliga fisket, och en risk är att kvarvarande båtar också upphör med sitt fiske om de inte kan lossa i Kungshamn. Skarpsillkryddningen är viktig ur perspektivet att bygga kompetens inom marina råvaror, vilket riskeras att förloras om kryddning ej kan ske i Kungshamn.

Möjlighet att sänka utsläpp till vatten

Det som påverkar utsläppsvärden är i vilket skick råvaran kommer in till produktionslokalen, ibland direkt från fiskebåt och ibland från tankbil. Det som verksamheten påverkar själva under beredningen är om de spiller kryddor eller fisk på golvet som inte direkt skrapas upp och kontaminerar vattnet. Likaså kan städningen påverka.

I sökandens ambition att förbättra sin miljöprestanda kommer de inför säsongen att förstärka utbildningen till personalen om deras påverkan på utsläpp till vatten, hur de kan påverka vattenförbrukningen och gå igenom uppdaterade rutiner kring uppsamling av spill på golv, städning samt rensning av brunnar.

För att minska vattenförbrukningen har sökanden sedan tidigare återanvänt sköljvatten för inkommande fisk. Vid start av säsongen kommer de att se över detta ytterligare, samt även trimma in flödet för sköljvatten som används i sorteringsverket, så att det används optimalt och undviker onödig spolning.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker att dispens medges enligt sökandes yrkande förutom avseende suspenderat material där begränsningsvärdet 500 mg/l bör gälla.

Sökandens bemötande av yttrande

Sökanden har inget att invända mot det justerade värdet på suspenderat material till 500 mg/l.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Europeiska kommissionen har beslutat om s.k. BAT-slutsatser för livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin. Vad gäller direkta utsläpp till vatten följer dessa av BAT 12 (tabell 1) för TOC, TSS, TN och TP. Slutsatserna har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning den 4 december 2019 och ska enligt 1 kap. 8 § IUF följas senast den dag som inträffar fyra år efter slutsatsernas offentliggörande, d.v.s. den 4 december 2023. Enligt 1 kap. 16 § IUF får dispens från angivet utsläppsvärde medges om det med hänsyn till var anläggningen ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet. Dispensen ska enligt samma paragraf förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

Enligt 1 kap. 17 § IUF upphör en dispens att gälla när det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats om bästa möjliga teknik. Miljöprövningsdelegationen får dock enligt 1 kap. 18 § IUF besluta att en dispens enligt 16 § ska gälla för en kortare tidsperiod än som avses i 17 §, om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till det begränsningsvärde som avses i 8 §.

Kan dispens medges?

Sökanden har framfört att kostnaden för den temporära rening som krävs för att klara BAT-AEL är oproportionerlig hög i förhållande till den miljönytta som uppnås.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att produktionssäsongen är kort, endast 10 dagar per år, och att sökanden har begränsad möjlighet att påverka föroreningshalten i det utgående vattnet. Det föreligger även risk för att närliggande verksamhet och närboende påverkas negativt av de möjliga tillfälliga lösningarna. Med anledning av vad som framförts i ansökan och remissinstansernas synpunkter bedömer Miljöprövningsdelegationen att det med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper och geografiska läge skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet redan från den 4 december 2023. Det finns därför skäl att bevilja dispens för perioden 4 december 2023 till och med 31 mars 2025.

Av BAT 4 följer att uppföljningen av utsläpp till vatten för de aktuella parametrarna som lägst ska ske dagligen. Undantag kan dock medges under förutsättning att utsläppsnivåerna är tillräckligt stabila, då en lägre övervakningsfrekvens kan användas. Sökanden har föreslagit att redovisning av dygnsmedelvärde ska ske på samma sätt som i nuvarande kontrollprogram, vilket innebär att provtagning sker en gång per vecka under de veckor som produktion pågår. Miljöprövningsdelegationen anser att en provtagning i veckan i tillräcklig utsträckning bör visa verksamhetens utsläpp då det är fråga om en avgränsad produktionsperiod där produktionen bedrivs på ett enhetligt sätt. Möjligheten att även fortsättningsvis använda undantaget bedöms dock vara en fråga för tillsynsmyndigheten att avgöra.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Sabine Lagerberg, ordförande, och Jan Mastera, miljösakkunnig, deltagit. Föredragande i ärendet är Marie Wennergren.

skickas eller lämnas till Länsstyrelsen. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 4 januari 2024**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

- Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt,
beredningssekretariat.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Aktförvararen i Sotenäs kommun

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Sabine Lagerberg
- Jan Mastera
- Marie Wennergren
- Monica Lind
- Alexandra Bulat Arp
- Maria Hill